

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2018/2019-12)

DÜNYA ZATÜRRE GÜNÜ (12 KASIM)

Zatürre tek veya her iki akciğerin hava keselerinin iltihaplanmasıdır. Bakteri, virüs veya mantar gibi çeşitli etkenler zatürreye neden olabilmektedir. En yaygın olanları, solunan havadaki bakteriler ve virüslerdir. Vücudun savunma sistemi genellikle bu etkenlerin akciğeri hasta etmesini önlemektedir. Fakat bazen bu etkenler bağışıklık sistemini yenebilmektedir.¹

Zatürre her yaşta bireyin etkilenebileceği fakat bebek ve çocuklar, 65 yaş üstü bireyler ve bağışıklık sistemi zayıf olan bireylerin daha çok risk altında olduğu bir hastalıktır.² Zatürrenin şiddeti etkenin türüne, bireyin yaşına ve genel sağlık durumuna göre hafiften ağıra kadar geniş bir aralıkta seyredebilmektedir. Hafif belirtiler genellikle soğuk algınlığı veya griple benzerdir, ancak daha uzun sürebilmektedir. Nefes almakla ve öksürmekle göğüs ağrısı, öksürmekle balgam çıkarma, 39°C ateş, terleme, titreme, yorgunluk, nefes darlığı hastalığın genel belirtileridir.¹

Yenidoğan ve bebeklerde herhangi bir belirti görülmeyebileceği gibi kusma, ateş, öksürük, huzursuzluk belirtileri, nefes alma ve yemek yeme güçlüğü görülebilmektedir.¹

Günümüzde toplumda gelişen zatürreler yüksek hastalık ve ölüm sebebidir. Zatürre, İngiltere ve Amerika'da ölüm nedenleri arasında altıncı sırada; enfeksiyonlara bağlı ölümler arasında ise ilk sırada yer almaktadır. Ülkemizde ise alt solunum yolu enfeksiyonları, ölüm nedenleri arasında %4,2 ile beşinci sırada yer almaktadır. Ülkemizde yapılan çalışmalarda zatürreden ölüm sıklığının hastalığın şiddeti ile ilişkili olarak %1-60 arasında değiştiği ve hastanede tedavi edilen zatürrelerde sıklığın belirgin olarak daha fazla olduğu (%10-60) gösterilmiştir.³

Beş yaş altı ölümlerin en önemli nedeni olan zatürreyi önlemek için, çocukların çıkarını temsil eden 100'den fazla kuruluş bir araya gelmiştir ve 'Çocuk Zatürresine Karşı Küresel Koalisyon (GCCP)' oluşturulmuştur. Teknik desteğinin Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ve Hastalıklardan Korunma ve Kontrol Merkezi (CDC); tarafından sağlandığı GCCP, 2 Kasım 2009'da ilk Dünya Zatürre Gününü düzenleyerek bir araya gelmiştir.⁴ 2010 yılından itibaren ise **12 Kasım Dünya Zatürre Günü** olarak kutlanmaktadır.⁵

¹ [İnternet] <https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/pneumonia/symptoms-causes/syc-20354204>. Erişim:02.10.2018

² [İnternet] <https://www.cdc.gov/pneumonia/> Erişim:02.10.2018

³ [İnternet] <http://www.toraks.org.tr/halk/Page.aspx?d=13> Erişim:02.10.2018

⁴[İnternet]https://www.jhsph.edu/ivac/wp-content/uploads/2018/05/L_Privor-Dumm-Global_Coalition_Against_Child_Pneumonia-Solutions_Actions_Sustainability.pdf Erişim:02.10.2018

⁵ [İnternet] <https://www.who.int/life-course/news/events/2017-world-pneumonia-day/en/> Erişim:02.10.2018

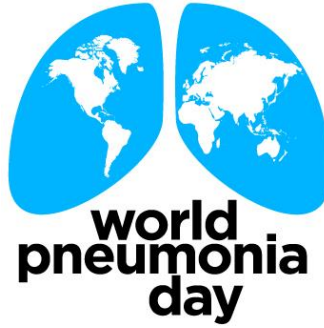
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2018/2019-12)

Dünya Zatürre Günü; 5 yaş altındaki çocuklarda konu ile ilgili farkındalığı artırmayı, zatürreden koruma, önleme ve zatürrenin tedavi edilmesine yönelik müdahale programlarının geliştirilmesi ve zatürre ile mücadele edilmesini hedeflemektedir.^{2,6}

Başlıca önlemler

- ✓ **Yaşamın ilk 6 ayı boyunca sadece anne sütü**, çocukların doğal savunmasını geliştirmek ve yeterli beslenme için oldukça önemlidir. Bu nedenle anne sütünün teşviki son derece önemlidir.⁷
- ✓ **Aşılar**, özellikle pnömokok, haemophilus influenzae type b (Hib), boğmaca, kızamık gibi türlerin neden olduğu zatürreyi önlemenin en etkili yoludur ve hastalık yükünü azaltabilmektedir. Bu aşılar Sağlık Bakanlığı'nın Ulusal Aşı Takvimi'nde yer almakta ve tüm sağlam çocuklara yapılmaktadır.^{7,8,9}
- ✓ **Zatürrenin önlenmesinde toplumların aşılansıyla birlikte temiz suya erişim, el yıkama, iyi hijyen ve temiz havanın sağlanması** da çok önemlidir. İç mekan hava kirliliği çevresel faktörleri ele almak ve kalabalık evlerde iyi hijyeni teşvik etmek zatürreye yakalanan çocukların sayısını azaltmaktadır.^{7,8}
- ✓ **Erişkinlerde tütün, alkol ve madde kullanımının önlenmesi, kronik hastalıkların uygun şekilde takip ve tedavisi, sağlıklı beslenme, grip mevsiminde toplu yerlerde bulunmaktan kaçınma**, grip ve zatürre aşısı olma önemli önlemlerdendir.³ Zatürreye en sık pnömokoklar neden olduğu için bazı riskli gruplarda pnömokok aşısı önerilmektedir.

Resim 1. Dünya Zatürre Günü görseli¹⁰

⁶ [İnternet] <http://www.who.int/life-course/news/events/world-pneumonia-day-2018/en/> Erişim:02.10.2018.

⁷ [İnternet] <http://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/pneumonia> Erişim:02.10.2018.

⁸ [İnternet] <https://stoppnemunia.org/issues/prevent/> Erişim:02.10.2018.

⁹ [İnternet] <https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/1117,gbp genelge2008pdf.pdf> Erişim:02.10.2018.

¹⁰ [İnternet] https://stoppnemunia.org/wp-content/uploads/2016/10/World_Pneumonia_Day_Sticker_and_Button_2016.jpg. Erişim:09.10.2018.